

Jaarverslag 2016.

Inleiding.

In juni 2008 is de Stichting Erfgoed & Nationaal Landschap Winterswijk opgericht met als doelstelling;

“ De duurzame instandhouding en kwaliteitverbetering van het Nationaal Landschap Winterswijk in de ruimste zin van het woord”.

Rond Winterswijk zijn tal van erfgoederen (watermolens, religieus erfgoed, landgoederen, scholtenboerderijen, en talrijke andere waardevolle bebouwingen) die in een slechte staat van onderhoud verkeren. Meestal is de slechte onderhoudsstatus de verbeelding van een uiterst gecompliceerde onderliggende problematiek.

De Stichting probeert samen met de eigenaar een onderzoek te doen naar de mogelijkheden van herstel met een duurzame toekomst voor het bezit. Het begeleidingstraject begint met de planverkenning en planvorming. Vervolgens is het haalbaarheidsonderzoek een belangrijk onderdeel. Tenslotte is de realisatie van het plan het laatste onderdeel van het begeleidingstraject. Het is de ambitie van de Stichting de invulling en coördinatie van de verschillende onderdelen van het begeleidingstraject vorm te geven.(taakveld 1).

De Stichting kan optreden als project-initiator, projectleider en / of projectbegeleider voor projecten die de doelstelling onderschrijven. Ook ondersteuning bij projectaanvragen is mogelijk. Tevens zal de Stichting promotionele activiteiten in het belang van het Nationaal Landschap Winterswijk ondersteunen. (taakveld 2).

Eigendom van Natuur Schoon Wet (N.S.W.) landgoederen past in de doelstelling met nadrukkelijk behoud van de eigen identiteit. Ook onderhoud en beheer van objecten binnen het Nationaal Landschap via de Stichting behoort tot de taken.(taakveld 3).

Organisatie.

De Raad van Toezicht heeft drs. D.L.Willink benoemt als Voorzitter van het College van Bestuur. Hij is zelfstandig bevoegd de Stichting te vertegenwoordigen. Tevens is hij verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding.

De Raad van Toezicht is het hoogste orgaan binnen de Stichting. De raad staat onder voorzitterschap van mevr. C. Stigter. Daarnaast zijn J.Hobbelink, en E. Schreurs lid van de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid en het functioneren van het College van Bestuur en op de algemene gang van zaken. Zij vergadert daartoe minimaal vier maal per jaar. Bij de invulling van hun taak richten de leden van de Raad van Toezicht zich naar het belang van de Stichting.

De Raad van Toezicht en het College van Bestuur hebben in 2016 drie maal vergaderd. De Stichting Erfgoed & Nationaal Landschap Winterswijk is door de belastingdienst met terugwerkende kracht per 4 juni 2008 als ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) erkend. Hierdoor hoeft er over schenkingen geen belasting te worden betaald en zijn giften voor de schenker fiscaal aftrekbaar.

Werkzaamheden binnen de verschillende taakvelden.

Taakveld 1; Behoud en herstel cultuurhistorisch erfgoed.

BOS Project.

Na negen jaren lijkt het BOS project in 2016 zijn afronding te hebben bereikt met de voltooiing van de restauratie van de Oliemolen en Korenmolen en de werkzaamheden aan de stuw en het beekbed van de Boven Slinge door het Waterschap. De herstelwerkzaamheden zijn door plotseling hoog water in juni 2016 nog tijdelijk vertraagd geraakt maar het vollopen van de bouwput en het onderspoelen van het tuinhuisje hebben geen onherstelbare schade veroorzaakt.

Met de afronding van de werkzaamheden aan de Oliemolen-Korenmolen is het stuwrecht overgedragen aan het Waterschap Rijn en IJssel, het beheer geautomatiseerd en zijn er drie zelfstandige wooneenheden in de gebouwen gerealiseerd. Ook de brug over de Boven Slinge is door de Gemeente Winterswijk vernieuwd en er zijn door Hans Jansen een houten rad en

een stalen rad in de watergang aangebracht. Via het Poncelet-rad (staal) vindt duurzame energie winning plaats.

In augustus hebben de Commissaris van de Koning, samen met Burgemeester van Beem, dijkgraaf Pieper en Hans Jansen het project feestelijk afgerond.

Het Strandbad heeft opnieuw een positief seizoen achter de rug waarbij het beheer volledig in handen van de Stichting Beheer Strandbad was. Door de matige zomer is het bezoekersaantal lager uitgekomen dan vorig jaar maar gelukkig heeft de mooie nazomer nog een goede bijdrage aan het positieve resultaat geleverd.

Taakveld 2: Versterking van het Nationaal Landschap Winterswijk.

Steengroeve Gebied.

Vanuit de gedachte dat Winterswijk beter met haar onderscheidende kwaliteiten moet omgaan, en ter versterking van de toeristisch recreatieve waarde van ons Nationaal Landschap, is gekozen voor meerdere activiteiten rond de steengroeve.

Het dagzomen van de 240 miljoen jaar oude aardlagen is uniek in Europa. Bezoekers van Winterswijk konden door het aangescherpte veiligheidsbeleid van Sibelco in 2016 helaas geen rondleidingen in en rond de groeve beleven. Aansluitend aan de groeve ligt het Natura 2000 gebied Willink's Weust waarvan het inrichtingsplan is vastgesteld. Ook in 2016 heeft het Oehoe echtpaar weer drie jongen groot gebracht in de groeve.

Doordat Sibelco, als multinational, haar organisatie globaliseert is het thema veiligheid dominant op de agenda geplaatst. Dit heeft in maart 2016 er toe geleid dat alle activiteiten in de groeve met onmiddellijke ingang gestopt zijn, met uitzondering van de voorbereidingen voor het Steengroeve Theater. Sibelco heeft voldoende vertrouwen in de professionaliteit van het Steengroeve Theater en verwacht dat zij haar veiligheidsbeleid op het zelfde niveau als dat van Sibelco kan brengen. De organisatie rondom de voorstelling MZN8D is daarom zeer intensief door Sibelco gemonitord.

Steengroeve Theater.

Als initiatiefnemer van het project is in 2009 de Stichting Steengroeve Theater Winterswijk opgericht. Deze Stichting stelt zich ten doel de regio met een uniek evenement op een onderscheidende locatie beter in beeld te brengen en daarmee ook de deelnemers onderling te verbinden. De eigen identiteit hopen we hiermee te versterken. De diensten van de voorzitter van het college van bestuur worden door de Stichting Erfgoed & Nationaal Landschap aan de Stichting Steengroeve Theater ter beschikking gesteld. Daarnaast zitten verder M.Joldersma, I. van Empel, H. Hegeman en R. Jansen in het Bestuur. Het is duidelijk dat de organisatie elk jaar verder professionaliseert.

In het jaar dat het 400 jaar geleden is dat Shakespeare is overleden hebben wij de voorstelling MZN8D gebracht. Een eigentijdse versie van een stokoud verhaal. Gastspeler was Bram van der Vlugt die duidelijk heeft genoten van de unieke ervaring. De reputatie van het Steengroeve Theater is na Jesus Christ Superstar, Oersprong, The Wall, Symfonia I en II en dit jaar MZN8D steeds verder gegroeid. In 2016 zijn 4 uitverkochte voorstelling, met in totaal ruim 11.000 bezoekers, gerealiseerd. Inmiddels komt meer dan 50% van de bezoekers van buiten de Achterhoek. De voorbereidingen voor de voorstelling van 2017 “CINEMA, Hooray for Hollywood” zijn na het positieve besluit van Sibelco in oktober direct verder opgepakt.

TV Gelderland heeft ook dit jaar een mooie documentaire van 35 minuten gemaakt over MZN8D die de ontwikkeling en voorstelling aansprekend in beeld bracht. Op de website www.steengroevetheater.nl is deze documentaire terug te zien.

Een bijvangst van dit jaar is het fotoboek “Vijf jaar Steengroeve Theater”. Het laat kort de ontstaansgeschiedenis van de groeve en het Steengroeve Theater zien en foto's van de eerste vijf jaargangen en geeft daarna een korte bespiegeling van de ambities. Op de afterparty van MZN8D is een exemplaar aan onze gast hoofdrolspeler Bram van der Vlugt uitgereikt.

Terra Temporalis.

Om haar ambitie voor een museum bij de steengroeve een serieus gezicht te geven is in 2013 de Stichting Terra Temporalis opgericht. In het bestuur hebben Prof. J.Reumer, M.Joldersma, H.J. Mensink en D.L.Willink zitting genomen. De voorzitter wordt door de Stichting Erfgoed & Nationaal Landschap Winterswijk aan de Stichting Terra Temporalis ter beschikking gesteld. Deze laatste stichting heeft zich ten doel gesteld eerst een beperkt bezoekerscentrum (als pilotproject) te realiseren waarin alle betrokken partijen met elkaar kunnen gaan samenwerken en gelijktijdig met de voorbereidingen voor een bidbook te starten. In 2014 is een geschikte locatie voor het bezoekerscentrum gevonden. De voortgang is echter afhankelijk van de formele bekrachtiging door de Gemeenteraad van de gebiedsvisie voor het steengroeve gebied. Deze heeft in de herfst van 2016 in de gemeenteraad plaats gevonden. Hiermee is het startschot voor de voorbereidingen van de realisatie van het bezoekerscentrum gegeven. Meer hier over onder Steengroeve Convenant.

Steengroeve Convenant.

Met de bekrachtiging van de gebiedsvisie door de Gemeenteraad worden meerdere ontwikkelingen formeel bekrachtigd. Er zal een grondruil plaatsvinden tussen de provincie en Sibelco. Daarmee kan het Natura 2000 gebied Willink'Weust verder gerealiseerd gaan worden en kan Sibelco nog tientallen jaren voortgaan met kalkwinning in westelijke richting ten opzichte van de huidige groeve. Ook verklaart Sibelco zich bereid haar schuur aan de Steengroeveweg ter beschikking te stellen voor het bezoekerscentrum. Daarnaast is er een beoogde locatie voor Terra Temporalis genoemd.

De al jaren bestaande afspraken tussen de voorzitter van het CvB en Sibelco over een ruimtelijke scheiding, onder in de groeve, tussen de toeristisch recreatieve zone en het bedrijfsterrein lijken hiermee in een versnelling te komen.

Bezoekerscentrum bij de Steengroeve.

De Stichting Erfgoed & Nationaal Landschap Winterswijk stelt de voorzitter van het College van Bestuur formeel beschikbaar aan de Stichting Terra Temporalis. In december is het bestuur van de laatste stichting formeel voor de eerste maal bij elkaar geweest om de

ontwikkelingen te bespreken. Tot dat moment had de onderlinge afstemming voornamelijk via de mail en incidentele contacten plaats gevonden. Doelstelling is opening van het bezoekerscentrum in 2018.

Tien jaar Winterswijks Belang.

In maart 2016 was het 10 jaar geleden dat WB stormenderhand de Gemeenteraad binnen kwam. In samenwerking met WB is een mooi programma georganiseerd o.a. met Villa Mondriaan rond om het weekend begin maart van “Piet is jarig”.

Serious Request.

Vlak voor kerst kwam de jaarlijkse actie Serious Request “spontaan” één dag naar Winterswijk om via verschillende media te verslaan hoe Winterswijk in actie kwam voor het goede doel. Zes dagen lang stond telkens een ander dorp centraal in deze actie. De laatste dag bleek Winterswijk ver weg de hoogste bijdrage te hebben verzameld, vooral door de mooie feestavond met veiling en de poging het wereldrecord droog-roeien te verbeteren op de markt.

Taakveld 3: Eigendom of beheer van waardevol bezit.

Binnen dit taakveld hebben enkele gesprekken plaats gevonden met de eigenaren en rentmeester van een bekend scholtengoed. Helaas zijn in 2016 geen concrete stappen gemaakt in dit dossier. Het is een taakveld waarbinnen het duidelijkst de lange termijn visie van belang is.